Taksa plaćena u gotovu

CIJENA 3 DIN

OBITELJ

GOD. 1939 25. SVIBNJA BROJ 20

OBITELJ

ILUSTROVANI ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU

GODINA XI. U ZAGREBU 25. SVIBNJA 1939. BROJ 20

Bježi kao Šijak od malte

Iz knjige „Šijaci"

Napisao Vilim Korajac

Vrijeme je nekako predbožično. Snijeg je zapao do koljena. Sad više ne putuju Šijaci, pa ni Golobrci. Sad je nastao odmor u naravi: cvijeće usnulo, rašće zadrijemalo, čitava priroda zaspala — pa i Šijak! Ako kadšto u šumu u drva izađe, to mu je sav posao. Tako je sve do proljeća.

U tom zimskom vremenu nije se u Golom brdu dogodilo ništa osobita, što bi vrijedno bilo napomenuti, osim da je često puta Jelica uzdisala za Milkom, a Milko za Jelicom. Prijatelj je Jozo htio doduše isprositi još zimus Jelicu za svoga Milka, ali Bara reče, da nije sila, da treba još više rubina i tkanja Jelici prirediti, pa kad je već zakasnila svadba do ove sv. Kate, to će se moći odgodit i do slijedeće sv. Kate! Kao u svem, tako se i ovdje Šijak drži onih filozofičnih al ujedno i flegmatičnih narodnih poslovica: »Hitar odviše, sreću preskače« — »Dvaput mjeri, treći kroj« — »Ako i kasno, bit će časno« itd.

VILIM KORAJAC
hrvatski humoristički pisac, koji se rodio ravno prije sto godina 27. svibnja 1839.

Već je nastupilo proljeće. Traci sunčani sve jače i jače griju. Gora lista, cvijeće cvate, ševe cvrkutaju, pčele po cvijeću optrkivaju, i sva se priroda od sna prenula i svi stvorovi oživjeli — pa i Šijak! Sad se prave kapci, ćupovi i pokljuke. Još nekoliko dana, pa će biti Filiplje — veliki vašar u Đakovu. Tu valja koju krajcaru ugrabiti. Čitavo selo u poslu — lončarskom. Osobito radi neumorno djed Mišo, prvi »majstor« u Golom brdu! Hajdemo u njegovu kuću.

U sobi za stanom sjedi Bara i prebaciva čunak sad na lijevo, sad na desno. Do nje sjedi Jelica i veze. U zapećku Grga teše skale, usred sobe na niskom tronošku stolcu sjedi djed Mišo, a pred njim se vrti veliki lončarski kolut. Na desnoj mu ruci kraj kalupa stoji velika drvena zdjela s vodom napunjena, zatim dvije kožice, kojima se ilovača gladi, rovacka ili špriklja, t. j. trouglasta daščica, kojom gotove ćupove ili pokljuke s koluta snimaju. Na lijevoj mu strani stoji čitava rujaga od zbijene ilovače. Djed je u poslu: desnom nogom vrti kolut, a u lijevoj drži kožicu i uglađiva njom pokljuku, pa samo kadšto kljucne desnim palcem u lulicu, da mu se pepeo slegne i duhan t. j. »klompir« bolje gori. Evo ga već na domaku i posljednja je pokljuka zgotovljena. Sad je djed bez brige! Imade svega skupa tri kapka, pet ćupova i dvadeset i četir pokljuke — to nije šala! Dakle prekosutra će »majstori« u Đakovo, dakako djed Mišo, prijatelj Jozo i kum Marko u zajednici.

Upravo je djed Mišo žicom snimio posljednju pokljuku, odložio ju nadesno, a onda obadvije noge prebacio izvan koluta prama stanu, gdje Bara sjedi.

»Babo! Je li ti znadeš, da ću ja s Jozom i s Markom prekosutra na put?«

»Pa što je to mene briga?«

»Mi ćemo u Đakovo.«

»Ma u Kudiljevo, ne tarem si za to glave!«

»Ali to nije dosta. Jesi li ti, babo, danas luda?«

»Da, mlada, pa luda.«

»Jesi li ti pri sebi, Boga ti?«

»Bogati čohu nose, a ja blato gazim.«

Videći djed Mišo, da je baba danas na lijevu nogu ustala, poplašen uzme drugim, blažim glasom:

»Draga Baro! Mi ćemo na vašar, pa valjad ću ja i tebi što s vašara donesti. Nego znaš, kad se ide na dalek put, onda treba, znaš, papule i koji sirac, a bome i malo suha mesa, onako koje rebarce, je li draga Baro?«

»Dobro, pa ja ću i pogaču ispeći.«

»Ha, tako valja! Ti si ipak dobra i poštena.«

»Takva mi je i mati bila. Ali nemoj zaboravit na vašaru kupiti plave vune.«

»Bit će.«

»I crvene.«

»Ne će faliti.«

»I jedne opanke!«

»Sve će biti.«

Ovakve su sve babe u Šijačkoj: lukave i mudre kao lisice, te kad hoće da od muževa što izmame, onda najprije prouče narav njihovu. Ako je muž škrt, oštre i goropadne ćudi, onda počmu najprije nježnim i umilnim glasom, i ako to ne pomogne, završe vikom, kavgom, psovkom i kletvom. Ako li je muž kakav benasti dobričina, kao naš djed Mišo, onda najprije počnu oštrom i osobitom riječi, dok se starac ne uplaši, a onda okrenu blagim glasom, pa izmame, što ih volja. Ja bih se usudio ustvrditi, da su u Šijačkoj popreko sve žene pametnije od svojih muževa, jer i ondje, gdje muževi od škrtosti ili sebičnosti ni krajcare ženama ne daju, obično su žene bogatije od muževa. Dakako da se mnoge žene kadšto i rđavim sredstvom, na pr. krađom služe, no i tomu su opet ludi muževi krivi, koji brineći se samo za svoj želudac ne kupuju ženam, što je nužno i potrebno. Ele žene ih ipak nadmudre. Ali pustimo žene Šijakinje pa sve vratimo na Šijake.

Djed Mišo i prijatelj Jozo i kum Marko s pokljukami na putu u Đakovo. Već su na posljednjoj postaji do Đakova u Vrpolju t .j. pred Vrpoljem; jer Šijak ne će nikad u selu konje hraniti, nego ili pred selom, ili za selom. Dapače i kad gdje prenoćiva, on najvoli blizu sela, ali u selu ne će nipošto! Da ga tko upita, zašto on to čini, ja mislim, da ni on sam ne bi kazati znao! Dakle pred Vrpoljem jedno pedeset koračaja od prve kuće hrane konje naši putnici pokljukari! Kum Marko grcnuo njekoliko puta iz rakijske tikvice, a onda s bičalom otišao šetajuć se u Vrpolje, da razgleđe selo, koje je već sto puta vidio! jer i to je Šijakov običaj, kad mu je vrijeme dugo; a djed Mišo i prijatelj Jozo ostali kraj kola; prostrli pokrovac, posadili u sredinu tikvu i čuturu pa se izvalili u blaženoj flegmi na trbuške, jer je i to šijački običaj, pa zasnovali ovaj prevažni kombinatorno-vele-umni razgovor:

»Čuješ, djede Mišo! Ništa me toliko ne srdi, koliko ova prokleta malta med Vrpoljem i Đakovom!« (Valja znati, da je Šijaku malta ono isto, što đavlu sveta voda ili krst, otkuda i postade u Đakovštini poslovica: bježi kao Šijak od Malte!)

»Tu je maltu sâm đavo izmislio. Sad od konja plati dva krajcara, kada tamo ideš, onda plati opet, kad se natrag vraćaš, a može se dogoditi, da ,robu' ne prodaš, već ju svu neprodanu opet kući voziš. Ali za to maltar ne pita, nego veli: plati!«

»Pa znaš, još bi dobro bilo, da nije tereta, da su prazna kola, hm — ja bih opuknuo moga pajka i kulaša, da bi kao zvrk projurio kroz onu žutocrnu đermu! E, ali ovako s teretom što ćeš? Ništa, već plati pa šuti!«

»Istina je. Alaj da mi je znati, tko je prvi maltu izmislio?«

»To ti je sigurno Francuz bio. Kažu, da je i on žicu, što pisma nosi, ne znam, kako ju zovu — telegraf — tereglam — kako li je — kažu, da je i to Francuz izmislio, a u zao čas po nas! Jer vjeruj ti meni, moj Mišo, ne će proći ni dvije godine dana, pa ćemo mi i od te žice porez plaćati!«

»A, to može biti.«

»Ne može, nego to će sigurno biti. Nego znaš, djede, meni je nešto palo na pamet.«

»Što?«

»Hajde, da mi obiđemo tu maltu. Ja sam čuo pripovijedati, da tu odmah negdje povrh Vrpolja nalijevo imade put kroz njive u livade, onda izađeš tamo negdje na Dragutinski drum, pa uokolo na Gašince dođeš u Đakovo.«

»E, to bi dobro bilo, samo da znamo za put.«

»Ne boj se! Valjad nismo djeca, ne možemo zaći.«

»E pa dobro. Ali ako zađemo?«

»Ja ću biti kriv!«

»Dobro.«

I tako utanače, da će piškorevačkoga maltara prevariti.

Đakovčani pripovijedaju, da je to živa istina, kako Šijaci obilaze maltu, gdjegod mogu, pa makar morali tri ili četir ure, makar i pol dana izgubiti, oni za to ništa ne mare, jer kao u svem, tako i u tom Šijak ne računa na to, da obilazeći uokolo puno vremena gubi. On si misli: vrijeme ne košta ništa, a malta košta ipak četir krajcara! Ele i naši putnici što smisliše, to i učiniše. Kad su konje namirili i sebe okrijepili, onda pođu dalje i povrh Vrpolja skrenu nalijevo. Tuđ moradoše najprije prevaliti velik komad ugarite njive, ali kako je na takvim njivama obično velika truskavica — porazbijaju gotovo sve pokljuke! No na to nisu računali, i koji bi se Šijak tomu nadati mogao?! Doduše djed je Mišo čitavim putem mrmljao i u sebi mislio: ako samo makar jednu pokljuku na toj truskavici razlupam, platit će mi štetu Joza, koji me na to nagovorio.«

I zbilja, kad su u njeke njekavice oko kere u Đakovo došli i pronašli, da su gotovo sve pokljuke polupali, posvadiše se i počupaše se među sobom tako, da prije najbolji prijatelji postadoše sada krvni dušmani. Nije ni čudo. Dobro veli narodna poslovica: braća ko braća, a toboci ko krvnici.

Sada više nema ni divana o tom, da bi djed Mišo htjeo dati svoju Jelicu za Jozinoga Milka. Sad je sav vez prijateljstva med kućom Kuburđićevom i Bogovićevom kao rasparaklisan točak: raspao se i kao očijano perje u vjetar odlepunuo! A tko će tu najviše patiti? Kukavna Jelica i ubogi Milko — na vas se uvijek kola slome!

VILIM KORAJAC rodio se u Kaptolu kod Požege god. 1839., a umro kao župnik u Zemunu god. 1899., te se ove godine navršava 100-godišnjica njegova rođenja i 40-god. smrti. Uz Janka Jurkovića ide među najbolje hrvatske humoriste te je osim **»Šijaka«** napisao knjige **»Lov na sjedećke«**, **»Auvergnanski senatori«** (Auvergne = Požega), feljtone **»Razgovori među četiri zida«** i putopisnu pripovijetku **»Triput teže od najtežega«.**

Žena pjesnika Huge Badalića

Napisao Dr Josip Andrić

Među hrvatskim ženama, kojima je Providnost namijenila u životu istaknutije mjesto, jesu u prvom redu žene hrvatskih pjesnika i književnika. Njima je povjerena misija, od koje idealnije ne možeš zamisliti: biti životna drugarica onom, koji ima svom narodu da otkriva divne pjesničke vidike i koji je po svom srcu i duši najbliži narodnoj duši. Ako takva žena shvati pravu svoju životnu zadaću uz takva muža, tada ona postaje i drugarica u pjesničkom stvaranju svog muža bdijući nad njegovim talentom i davajući elana njegovu stvaralačkom radu. Takva žena potencira pjesnikovu stvaralačku snagu i stojeći iza pjesnika u pozadini ostaje tiha, često nepoznata i nepriznata pomagačica kod ostvarenja onoga, što pjesnik svom narodu daje. Takva jedna idealna hrvatska žena preselila se ovih dana u vječnost: to je udovica pjesnika Huge Badalića, kojega je preživjela za gotovo puna četiri decenija.

JELKA BADALIĆ
Rođena 12. kolovoza 1858., umrla 4. svibnja 1939.

Hugo Badalić (rođen 8. rujna 1851., umro 4. svibnja 1900.) jedan je od najistaknutijih hrvatskih pjesnika, koji se okupiše oko Šenoe i njegova »Vijenca« te kojih ime dolazi u hrvatskom pjesništvu neposredno iza Šenoe. Bio je lirik, koji je krasnim stihovima opjevao ljubav prema domovini, prema majci i prema izabranoj ljubi. Zajc je jednu od najveličanstvenijih svojih budnica »Himnu Zvonimira« skladao na pjesmu Huge Badalića. Hatze je svojom glazbom zaodjeo Badalićevu pjesmu »Majka«, najklasičniji biser hrvatske poezije o majci. Isto tako su glazbenici u Badalićevim pjesmama o ljubi nalazili poticaje za ljubavno glazbeno stvaranje (Vjekoslav Ružić »Prvi cjelov«). A Zajčeva »Pjesme slast« je himna pjesmi na Badalićeve riječi. I tako bismo mogli dugo nabrajati. A ne smije biti zaboravljeno, da je i najboljoj Zajčevoj operi »Zrinjski«, dakle najpopularnijoj dosadašnjoj hrvatskoj operi uopće, libreto ispjevao Badalić. To su neki primjeri, gdje se njegovo pjesništvo združilo s glazbom. A koliko je ostalo Badalićevo pjesničko blago!

Tom eto hrvatskom pjesniku postala je g. 1879. žena Jelka Štauduar iz obitelji, koja se istakla u doba hrvatskog preporoda. Postala je vjerna žena pjesnikova i dobra majka svojih sinova, od kojih se osobito istakao Ivo Badalić kao jedan od prvaka umjetnika hrvatske dramske umjetnosti otišavši nažalost prije svoje majke prerano u grob, a drugi joj sin Viktor Badalić pošao je stopama očevim na polju književnosti. Doživjevši preko 81 godinu života (rodila se 12. kolovoza 1858.) početkom ovog mjeseca preminula je ta plemenita žena, kojoj neka, uz spomen na njena muža, bude sačuvan jednak spomen među hrvatskim ženama i majkama!

Majka

Spjevao Hugo Badalić

Ja ne znam, što je majka mila,
Ni majčin što je srca plam;
Ja ne znam, što je sve mi bila,
Tȁ da je bila, jedva znam.
Ko san mi lebdi slika pusta,
Kad zadnji put me k sebi zva,
Kad zadnji cjelov s milih usta
I blagoslov mi zadnji dâ.

A ja sam plako, Bože sveti,
I proplako sam cijelu noć:
»O majko slatka, nemoj mrijeti,
Ti ne smiješ, ne ćeš od nas poć!«
O ludo li sam bio čedo!
Zar mari smrt za srca jad?
Drugačije sam svijet taj gledo,
Neg što ga bolan gledam sad.

Al svuda bjesni smrti sjena,
Od dragih drage dijeli nas,
I samo slatka uspomena
Sačuvat nam je kadra glas.
Oj uspomeno, kivna meni,
O majci što mi znadeš reć?
Ti šutiš — jao! Bar spomeni,
Što davno mene boli već:

Ja ne znam, što je majka mila,
Ni majčin što je srca plam,
Ja ne znam, što je sve mi bila,
Tȁ da je bila, jedva znam.
Pa ipak srce moje sluša
Utješljiv neki s neba jek:
U tebi živi majke duša
I živjeti će s tobom vijek.

VJEČNA ZARUČNICA

NAPISALA JAGODA TRUHELKA (Nastavak)

Andrija postavi sliku nad jorgan do nogu Marici i rekne polako i ko malo u neprilici, da je tu sliku uzeo još ljetos u Aljmašu, i da su mu rekli, da je to slika Srca Isusova i tko se pomoli Isusovu Srcu, da će mu se sigurno ispuniti molba i bolesnik ozdraviti. A on je tu sliku sada donio Marici za uspomenu na Gospu Aljmašku i sa željom, da joj vrati zdravlje.

Da ste vidjeli Lulićke! Od iznenađenja i radosti ne zna šta bi kazala. Smije se i plače i stane se krstiti i dozivati dragoga Isusa. On će, — a tko će ako ne će On? — dati, da Marica ozdravi, ozdravi i poživi. A takova prijatelja, kao što je Andrija, nema više na čitavom svijetu.

»Jesi l vidjela, Marice, ljepote, svete ljepote, a i dobrote našeg Andrije. Od sada molit ćemo se marljivo Svetome Srcu i dat će, dat će za što ga budemo molili. Ali čime ćemo Tebi zahvaliti, dragi Andrija, kako se odužiti za ovakov divni dar? Ta ovakove slike nema ni u kojoj pa ni gospodskoj kući. I što je lijep, o Isuse slatki!«

I stane brisati suze i ljubiti sliku i namakne je i Marici, neka je i ona poljubi, jer slika je blagoslovena, rekao je Andrija, u crkvi Aljmaškoj. A sad treba da se namjesti na najzgodnijem mjestu. Marica pokaže rukom na stijenu između oba kreveta, taman više sanduka. Tu će je moći vidjeti iz kreveta i ona i mati.

Odmah se Andrija dao na posao. Zakucao čavao i objesio sliku. Divno! Čitava se soba razasjala od krvavo crvena plašta, od plamena srca i svetačkog lica, puna božanske dobrote i blagosti.

A razasjao se i Andrija, sasvim bez svoje volje, kad mu je Marica stisla ruku, oh tako slabim stiskom, da je to više sebi zamišljao, nego što je osjetio. A kad je vidio njezin pogled, koji je uperila u sliku, u njegovu se srcu nešto prelilo tako neobično i bolno i slatko, da se čisto prepao i odmah tražio po sobi, gdje bi sio.

U to je bila izišla i Lulićka, a šta će, jadna, kad mora raditi, a on će oprostiti; čim pokvasi rublje, eto je natrag. Međutim zabavljat će ga Marica.

Ah, da, Marica! Ona je, činilo se, jedva i dočekala, da je malo izišla. Odmah prizove Andriju bliže k sebi i progovori mu tihim, tako tihim glasom, da je morao vrlo pažljiv biti, kako bi je razumio.

Govorila mu je, kako joj je bio oduvijek kao brat, kao rođeni brat i ona se ni u koga ne može tako pouzdati kao u njega. I on joj ne će uskratiti molbu njenu, jer nema nikoga, kome da je povjeri.

Da, on će sve učiniti, što bude mogao. Neka bude samo mirna i neka kaže, šta da radi.

Nato mu ona rekne, neka izvuče drugu ladicu iz ormara, tamo ima zelena kutija, u njoj sasvim odozdola leži pismo. To pismo neka pročita, ali tako, da mati ne zna, i kad pročita do kraja, otkini onaj komad ispod Ivina imena i do zgode spali. Ona materi nije čitala čitavi list do kraja. Jer teško njoj, da mati sazna, što tamo na kraju još piše. Ne bi joj dala ni u miru umrijeti. I zato treba da se taj komad otkine i spali.

To će Andrija učiniti.

»Budi bez brige,« reče, »sve će biti kako ti želiš.« I nato odreže onaj komad i ne čitajući ga metne u džep prsluka, a onda uzme da čita pismo. Nije tu samo ništa, što nije već bio čuo od Lulićke. Po tom opet sve spremi kako je bilo. Ali ipak još jednom izvadi onu ceduljicu iz prsluka pa počne da čita sve misleći, što bi moglo biti? Kadli primijeti na Maričinu licu, kao da ga poziva, neka samo čita.

Prinese listić bliže očima, jer je bilo sitnije pisano nego ono prvo, i počne da čita. Tu Ivo kao uzgredice još javlja, kako mu se prijatelj Mirko oženio bogatom gospođicom iz Senja pa se uzoholio, da se jedva s njim, Ivom, razgovara, kad se gdjegod slučajno sretnu.

Kad je Andrija svršio, u prvi mah ništa nije razumio. No onda pogleda u Maricu i primijetivši na njenom licu izraz takove boli i muke, kakove još nije vidio na živom čeljadetu, da mu se učinila taman kao lik Majke od sedam žalosti, što je visio na zidu više kreveta, — počeo je da razumijeva i napuni mu se nenadano duša osjećajem, kakova još nije u sebi oćutio. Kratku radost zbog vijesti o ženidbi toga Mirka ubrzo zamijene druga čuvstva; s jedne strane želja, da toga Mirka Bog ubije, s druge isto tako vruća, da Bog oslobodi Maricu njene žalosti i tuge, a s treće, da njemu Bog dade, kako bi mogao pomoći sirotici, svojoj drugi iz djetinjstva, koja mu se smilila tako snažno i to-

plo, kao možda jedino u onim djetinjim danima, kada se zbog nje tukao s njezinim uvrediteljima.

Bez riječi sklone pomno ceduljicu ponovo u džep i onda pristupivši bliže krevetu rekne mirno i duboko ozbiljno:

»Učinit ću, kako si rekla. I ne brini, dok sam ja živ, nitko te ne smije više uvrijediti.«

VIII.

Za Andriju su sada osvanuli čudni dani, dani nekog neobičnog zanosa pa čak i ponosa, makar njemu samome i nesvijesna. Preko noći život mu krenuo novim pravcem, dobio nov sadržaj i svrhu. Diglo ga iz malovaroške tromosti i postavilo kao na drugu zvijezdu, s koje se na ovaj svijet gledalo sasvim drugim očima, ili se zapravo nije nikako ni gledalo.

Prvi je put osjetio, da je potrebit jednome čovjeku, jednoj drugoj duši, koja od njega očekuje olakšanje, utjehu i pomoć. Blagosiljao svoju ruku, rutavu i žuljavu desnicu, otkad mu je drugarica djetinjstva rekla, kako joj odmah odlane u glavi, kad joj tu ruku položi na čelo, kako joj godi, kad zna, da je on blizu nje i kako joj je drago, što je rastjerao blebetavo jato susjeda i znanica, što toliko dosađuju svojim vračkama, ljekovitim savjetima i saučesnom konstatacijom, da će sirotica ipak morati da umre, a ne će doživjeti, da je tko povede pred oltar (to se naravno samo šaputalo, ali bolesničke su uši tanka sluha!). Ali ako te riječi Andrija i nije čuo, on je ipak uzimao sve mjere, da među ostalim brani, koliko je mogao, svoju bolesnu drugaricu, i od svih uzbudljivih razgovora i zato je dolazio što je češće mogao, da je oblazi i podvori.

Ta je nova, dobrovoljno preuzeta služba Andriju tako zaokupila i on svoje bolesničke pohode u Podravinu uzimao tako ozbiljno u dužnost, kao što mnogo toga nije u životu, u kojemu se šarenim nizom izmjenjivala pustopašna momačka sloboda sa krutim, teško podnesenim i često prekršenim zaptom i silom. Ništa mu nije sada bilo ni predaleko ni preteško, ni samo nedrago, čim je bila u pitanju mala bijela bolesnica, da joj ugodi, pomogne ili kakogod odlane. I svaki polazak u Podravinu bio mu je draga dužnost, a što je bila i bolna, ta se bol sasvim utopila u milini ove svoje nove zadaće. Kadgod se digao na te pohode, a bilo je to svaki dan barem jedanput, a često i po dva puta, on bi se pred tim spremao kao — Bože prosti — samom nedjeljom u crkvu. Pomno, što je pomnije znao, dotjerao bi se s polja, umivao mirisavim sapunom i lice i ruke, kefao i češljao kosu, brijao makar i dva puta na dan, a odijelo mu nikada nije bilo ni dosta isprašeno ni uredno. No ni to još nije bilo sve. Kako se redio izvana, tako se trsio, da se dotjera i iznutra. Nastojao je, da sabere u sebi sve samo dobre i prijatne misli, kojima će u razgovoru razveseliti bolesnicu, lice je unaprijed namjestio, kako bi izlazilo što vedrije i nasmijanije, da bi što uvjerljivije zvučilo, kad je nakon pozdrava pohvali, da danas već mnogo bolje izgleda, nego jučer i neka se samo još malo strpi, pa će naskoro sasvim ozdraviti. Koliko bi ga pri tom zgrabilo za srce, to ni sam ne bi znao kazati, kad se toj pobožnoj laži odazivao onaj slatki i tako bolni smiješak na patničkom licu, ili čak njen tiho izrečeni odgovor:

»A vjeruješ li ti i sam u to, moj Andrija?«

»Ako meni ne vjeruješ, eto ti doktora, neka ti kaže. Dovest ću ti ga sjutra.«

»Šta doktora?« zgranula se Podravina. No Lulićka, čuvši da će trošak već Andrija namiriti, kako veli, od svoje napolice, samo što nije pukla, dok nije imala prilike, da se pohvali pred susjedama, kako Marici dolazi sam gradski liječnik i govori, dok duša u čovjeku kuca, ne valja gubiti nadu i osim toga pohvalio je i Andriju, kako se dobro razumije u bolničarenje. A to je bilo rečeno na račun onih jezičina, koje su se pitale, otkuda Andrija može da zna, kako se postupa s bolesnikom i još više, ko je ikada čuo, da muško dvori žensko? A baš se svijet dandanas naopačio, klimale uz to zabrinute glave od čuda i zazora.

Međutim umjela im je Lulićka da otkreše i na tu upadicu pričajući s vrućim glačalom u ruci za radnim stolom u kuhinji i s još većim zadovoljstvom, kako je taj njihov vjerni prijatelj i kum sve to naučio u vojsci još za vrijeme rata. A to je bilo eto ovako i baš je zbog toga čak bio i karan i kažnjavan zatvorima i okovima i umalo da ga nijesu i strijeljali. Da! Ali on se nije dao! Kad su ga uoči rata s Italijom uzeli u vojsku i turili mu pušku u šake, pa sada pucaj u neprijatelja, a Andrija puca, brate, u zrak i on pozvan na red i odgovornost, kako to on, jedan od boljih gađača na vježbama, odjednom zatajio? Onda on ne zna drugo da odgovara, nego to, da je jedno pucati u čovjeka od slame, a drugo gađati u živo meso, ta mogao bi ga i ubiti! Kako u vojničkih starješina nije bilo razumijevanja za tu Andrijinu doskočicu, bio bi zacijelo stradao na vješalima, da ga nije spasao doktor uzevši gà za dvorbu ranjenika u bolnicama, jer se prije već istakao, što je bez najmanjega straha ispod kiše puščanih metaka iznosio ranjene drugove, ne mareći, da bi i sam mogao biti pogođen. I tu je on bio na svome pravome mjestu, pa je čak dobio i medalju za svoju požrtvovnost. Tako je eto i naučio, kako se njeguju bolesnici i kako se s njima postupa.

Tu sada nije bilo daljeg pogovora, pa je Andrija u napredak bez većih smetnja mogao da vrši svoju novu službu, koja ga je naskoro svega ispunjavala. Čisto je zazorno izreći, gdje je po srijedi na smrt bolesno čeljade, da ga je ispunjavao još neokušan osjećaj zadovoljstva, pred kojim se svakim novim danom našao u novom skrušenom čudu, što je smio da zagleda u jednu ljudsku dušu, on i nitko drugi, u dušu bogatu, makar i jadom i čemerom, ali i najvećom srećom. Smio je ne samo da je dvori i razgovori, da još goni muhe i tare znoj sa čela, dodava lijekove i vodu da pije, nego i da je sluša, kad se u vrućici iznenada bez kontrole i susprezanja razgaljivalo srce djevojačko i iznosilo pred njegove uši, što

ona zdrava i trijezna nikada ne bi izlanula pred živom dušom.

I slušajući lomio se i sam, t o m i o svoj vlastiti jad i pregarao, dok od isprvične boli ljubomore i bijesa na dalekog nevjernika najposlije nije prestalo jedino duboko smilovanje i samilost sa patnicom i jedva njemu svijesni onaj osjećaj radosti, osjećaj dobar i predobar, makar i bolan i prebolan.

Sluša tako kroz duge noćne sate šapat bolesnice, uzdrman i potresen u dno bića svoga, sluša sklopljenih ruku, kao da se Bogu moli. I samo ima jednu profanu misao i brigu, da ne bi još tko drugi čuo i sluhom obeščastio, što se tu točilo iz čistog vrela jednog uvrijeđenog djevojaštva. I jedini samoživi osjećaj pored onih dobrih i požrtvovnih živio je u njegovu srcu, to je bio zahvalan ponos, što mu je dao Bog — slava mu i hvala! — da može i smije da razumije i da u sebe prima i krije tu njenu povjerenu, najsvetiju tajnu.

On se tako uživio u tom efemernom svijetu tuđe duše, da je naskoro sve usvojio i pod svoje uzeo, što se god ticalo bolesne djevojke, njene boli i udes, njezine jade i nade. I što se god za onih dugih večeri dešavalo pokraj bolesničkog kreveta, bilo je isto toliko njegovo kao i njezino. Gotovo uvijek je znao, što joj je upravo trebalo, da se razgovara ili šuti, da niže očenaše na patricama, ili da joj protrese jastuk, poravna pokrivač i opet kad je trebalo materine pomoći. Sve je on činio tako nježno i obazrivo, on postolar i ko neki vinogradar i poluseljak, da bi se mnogi mogao pitati, otkuda mu.

Nije se pitala ni Lulićka, no je sve primala, kako je došlo; ona samovlasna i samovoljna žena na očigled požrtvovne njege kumandrije nije mu zamjerala, što je on odsada bio uz bolesnu joj jedinicu prije nje, matere i mirno primala tihe primjedbe kćerine:

»Pustite, mati, to će već kumujo napraviti. Ne brinite.«

Onda ona samo krene natrag u kuhinju k vječnom koritu, tarući keceljom oči, a da nije svijesna bila, boli li je ili je od tajne dragosti ili od nepopravljive želje: da je Bog ozdravi, da bi dao, da ova duša od čovjeka...

Ali ne, ne; sama bi gonila puste misli. Grijeh bi bio samo i pomisliti na takova šta! Nikada više! Ako ju je pet puta zaručivala, ovaj put, to je nešto sasvim drugo, sasvim drugo.

I teško babi, koja bi se usudila da se u tom pravcu izlane.

Možda je bilo dobro, što je i pored bone ali zbrinute kćeri, u te dane bila zaokupljena izvan kuće i svojim umnoženim poslom prokušane pralje i pomagačice u kućnim poslovima kod svadbenih priprava u Štolcerovih, pa se i zato pokoravala novome redu u svojemu domu. A kad bi nekad bivalo malo bolje Marici, tako da bi se čak i nasmijala i progovorila, onda se mati, opojena jednako nadom u povratak zdravlja kćerina kao i onom slatkom gospodskom rakijom, da razveseli bolesnicu, raspričala u sav jek o neviđenom još sjaju i bogatstvu djevojačkog ruha i odijela mlade zaručnice, o sjajnom nakitu, divnim darovima i velikim pripravama za pir.

(Nastavit će se.)

ANKETA „OBITELJI“

ODGAJANJE JE PRAVO ZVANJE ŽENE

Br. 21.

Kolikogod su digli ženu na pjedestal sadašnjice, da zajedno sa muškarcem surađuje na svim poljima života, žena je ipak ostala u prvom redu samo odgajateljica — majka. Tu se ona i danas najugodnije osjeća i tu je njeno pravo polje rada. Onaj mali tako dragi kutak doma, gdje svaka stvar odiše njenom dušom, tu ona kraljuje divnom harmonijom — obitelji. Ženina je psiha za to stvorena. Sve žrtve, koje joj taj poziv donosi, ne osjeća kao teret, jer ljubav svladava te na oko tako velike poteškoće.

Baš zato, jer je ženu moderni komunistički i liberalni nazor o svijetu i životu istrgao iz njenog omiljelog boravišta — imamo danas toliko nesretnih i na ulicu izbačenih žena, koje kušaju sva moguća zvanja da imponiraju, da prednjače svojom bistrinom uma, da se u javnosti takmiče s muškarcima, da nađu sreću, a ne znaju da im manjka onaj sklad sreće, koji se nalazi u obitelji. Poznajem mnoge žene, koje su iz neke lude želje za superiornošću odbacile tu sreću i danas, kad su svijesne sudbonosnosti svoga koraka, očajavaju te ogorčuju život sebi i svojoj okolini.

Često puta ne bih s ničim zamijenila svoju dragu sredinu i zadovoljstvo, koje osjećam među svojim učenicima. Tu ja provodim najljepše časove moga života. Kad sam najneraspoloženija i kad očaj ili onaj hladni pesimizam skuči polet, ja postajem vedra i zadovoljna u času kad pogledam one bezazlene oči svojih mališana, onu vedru djetinju sreću, ničim nepomućenu, u kojoj je sama radost i veselje. Ja ljubim tu dječju dušu!

Koliko samo ljepote i nagrade daje uspjeh u radu. Oni imaju tako dobra i krotka srca, kad se s njima blago postupa. Tada osjetim, da moj poziv nije promašen i da sam barem nešto lijepo i plemenito ulila u njihove duše. Kako se samo slatko nasmijemo — cijeli razred grohotom ozvanja, kad se čuje kakav komični odgovor: Meni zbilja nije nimalo dosadno u mom zabačenom selu, gdje imadem toliko nevinih mališana, koji me vole i slušaju. Ja osjećam, da u školi zamjenjujem njihove majke i meni obiteljska sreća postaje sve draža i ljepša.

N a d a

Novela „Obitelji“

Posljednja riječ

Napisao Oskar Fin

»Išli su zajedno, oboje mladi i lijepi. Put ih je ljuljao na svojemu dugom hrptu, sunce je milovalo njihova lica i uplitalo im zlato u kosu.«

»Dosta već, molim vas!«

»To vas ne zabavlja?«

»Ne mogu usredotočiti pažnju na ono, što čitate. A vi ste već također sigurno umoran.«

»Nemojte se opet izgovarati na mene. Vas to jednostavno ne zanima. I osim toga vas je strah.«

»Strah? Mene? Od čega?«

»Vidim ga u vašim očima svaki put, kad nastojim prevesti naš razgovor sa tračnica kupališnih naklapanja i razgovora bez značenja na stvari, o kojima sa mnom očevidno ne ćete da govorite.«

»Čim me to sad opet sumnjičite?«

»Navlaš sam izabrao današnje štivo tako, da mi svojim sadržajem olakša taj prijelaz. Ali izašlo je jednako, kako svaki drugi put. Prekinuli ste me, i da se tome ne protivim, govorili bismo opet o nečem, što je nama jednom i drugom sasvim ravnodušno.«

»Ali, prijatelju, ja zbilja ne znam . . .«

»Nemojte me prekidati, molim vas, i nemojte tajiti! Danas me ne ćete više ušutkati, osim ako volite da se ovog časa rastanemo zauvijek, nego da mi date razjašnjenje, koje od vas ištem.«

»Dobro, govorite dakle, predajem se. Ali unaprijed perem ruke, ako . . .«

»Naravno, uvijek sam i bit ću sve kriv ja. Kako biste mogli dopustiti, da biste vi, sirota . . .«

»Hoćete li se sa mnom pravdati ili mi mirno nešto reći?«

»Slušajte, Matilda, zašto ste prema meni tako prijeka, čim zajedno razgovaramo sami o sebi? Mislite li, da zaslužujem, da sa mnom tako postupite? Ljubim vas od djetinjstva i nijesam vas nikada prestao voljeti, premda nas je sudbina rastavila za toliko dugih godina. Bio sam ushićen, kad smo se ovdje sastali. Rekli ste, da ste opet slobodna i primili ste me tako prijazno, da se najveća nada mog života, kroz desetke godina zakopana sa svim razočaranjem mladosti u najskrovitijem kutu moje duše, probudila iznova u život i rasla od dana do dana, tjerajući sve odlučnije sablasti sumnja, koje je iz zapretanog pepela budio išibani razum pedesetgodišnjeg čovjeka, koji je već gotovo odvikao svim nadama i boji ih se. Odlučio sam konačno zaprositi vašu ruku, ako mi date zadovoljavajući odgovor na jedno pitanje. Vas i ne zanima, što hoću da vas pitam?«

»Znam to.«

»Slutio sam dakle dobro razlog, zašto se uklanjate povjerljivom razgovoru. I vaš odgovor ne će biti po svoj prilici povoljan. Ali danas više ne ću šutjeti, moram načiniti kraj neizvjesnosti, u kojoj živim, po što po to. Dakle, recite mi, zašto ste me onda prije toliko godina odbila, ne kazavši razlog svoga odbijanja?«

»Zar to morate znati? Ne možete se zadovoljiti iskrenim i odanim prijateljstvom, koje vam nudim?«

»Ne mogu, Matildo! Što je prijateljstvo srcu, koje ljubi, čezne za ljubavlju? Ali zaklinjem vas, promislite dobro svoj odgovor. Ne slušajte samo razum i uspomene. Pitajte svoje srce. Nije moguće, da se varam. Znam, da me ljubite, i da vam samo neke umne skrupule brane, danas kao nekoč, da poslušate glas svoga srca. Promislite, da danas ne bila posljednja riječ među nama.«

»Kako mi mislite dokazati, da me zbilja ljubite?«

»Za Boga, valjda ne sumnjate o tom? Valjda nijeste poklonila vjeru onda onim podlim klevetama, da žudim samo vaše bogatstvo? Kako je to nisko i kukavno, i kako me to vrijeđa! Hoćete li, da vam se zakunem? Tako mi svega, što mi je drago, tako mi uspomene.«

»Radije nemojte prisizati!«

»Vi ne ćete da vjerujete ni mojoj prisezi? I to ste vi, koju sav život nosim u svom srcu, koja mi je uvijek pred očima onako, kako sam vas prvi put ugledao, ružičastu, svježu djevojčicu u dražesnoj crvenoj haljinici!«

»Šutite, molim vas! Kako da vam vjerujem, kad mi već drugi put govorite takvu laž. Zar možete sebi predstaviti, kako bih sa svojom plavom kosom izgledala u crvenoj haljini? Uh! Kako sam živa, nikad na sebi nijesam imala ništa crveno.«

Preljubnica

Spjevao Ante Jakšić

Kad svanu jutro i vrh grada sunce
rastoči noć i zgasi neba luči,
On side tad u hram, da narod, koji
već bješe tu, o pravdi vječnoj uči.

I dok On tako govoraše, reče
Farizej: »Evo preljubnice, Rabi!
A zakon piše: Kamenovat treba
tu ženu. No, Ti reci, s njome, šta bi!«

A Isus videć plitkost zamke hude,
po pijesku pišuć, zemlji pogled svede,
književnik lukav i farizej dokle
na riječ paze, da ga tužbom slijede.

I kad Ga opet pitahu, On reče,
na pijesku tajni dok ležahu znaci:
»Koji je od vas bez grijeha, neka
prvi na ovu ženu kamen baci!«

I narod, koji bješe jutros došo,
da sluša onog, što uzete liječi,
ugleda kako tužitelji redom
odoše kradom, pognuti, bez riječi.

»Kraljice«

Napisao Marin Radičev

Duhovi su blagdan, uz koji je povezan jedan od najljepših narodnih običaja — »kraljice«. »Kraljice« su poznate na sjeveroistočnom dijelu Hrvatske, dakle u Slavoniji, Srijemu, a osobito je ovaj lijepi običaj poznat kod bačkih Hrvata Šokaca i Bunjevaca. Bački Hrvati su do danas sačuvali narodne običaje usprkos svih nastojanja od strane tuđinaca, koji su svim silama i na svaki način htjeli, da im izbrišu svaki trag. Baš ti naši običaji su dokaz, da su bački Hrvati, Šokci i Bunjevci jedna čvrsta i vitalna grana velikoga hrvatskog stabla.

Bački Šokci zovu običaj »kraljice«, a Bunjevci »ljelje« po pripjevu u popijevkama »ljeljo«. Diljem Hrvatske, gdje je taj običaj poznat, izvode se »kraljice« na raznoliki način. Negdje ga izvode djevojke obučene u muška odijela sa šeširima okićenim perjem i sa sabljama u ruci, a negdje muški i ženske zajedno. Kod Šokaca izvode običaj samo djevojke male i velike. Sve su djevojke obučene u najljepše haljine, a »kraljica« imade još i veo kao kad ide na vjenčanje.

Već mnogo prije Duhova odrede djevojke, koje će skupa »voditi kraljice« i koja će biti »kraljica« ili »mlada«. Najvažnije su uloge »kraljica« i »barjaktari«. »Kraljica« mora biti lijepa, stasita, a i dobro stojeća, da može sve nabaviti, jer svi ti nakiti stoje skupo. »Barjaktari« moraju biti dvije djevojke, koje znadu lijepo pjevati, jer one uglavnom pjevaju kraljičke pjesme. U selu vlada velika užurbanost, jer svaka majka nastoji, da njena kćerka bude najljepša.

Svaka skupina imade svoj dio sela, u kojemu obilazi od kuće do kuće. Tek kad obiđe svoje, imade pravo obilaziti kuće druge skupine. No sve skupine idu župniku, kantoru i još nekim uglednijim osobama.

Svaka se skupina sastoji obično od devet djevojaka. Idu par po par, osim »kraljice«, koja ide sama. Prvi par su »barjaktari«, koji nose barjake načinjene od svilenih marama. Drugi par su »diveruše« (djeveruše), a iza njih ide sama »kraljica« ili »mlada«. Iza nje idu »dvi za mladom«, dakle ove nemaju posebnog imena, to su kao dvorske dame. Iza tih slijede »torbonoše«, dvije djevojke, koje nose košaru, u koju skupljaju darove. Obično ih darivaju jajima, a u zadnje vrijeme i novcem. Kada dođu u kuću, onda se »barjaktari« postave uz kućna vrata i prekriže barjacima vrata. Ostale stanu u kolo, a »mlada« u sredinu. »Kraljici« se u svakoj kući postavi stolica, na kojoj je lijepi mali ćilim, da »mlada« sjedne, a ostale se uhvate u kolo i pjevaju zajedno s »barjaktarima«.

U svakoj se kući pjeva druga pjesma, već prema tomu, da li u kući imade momak ili djevojka, ili pak jedno i drugo, a onda opet tko je stariji itd. Čim su se sve djevojke sakupile, krenu na put. Prije ulaska u kuću pjevaju putem pjesmu:

»Od dvora do dvora,
od dvora do dvora, Mile,

(svaki se stih opetuje u svim pjesmama i doda se opetovanom stihu pripjev »Mile«, a Bunjevci dodaju »ljeljo«.)

do careva stola,
di car pije vino,
a carica spava.
Car caricu budi
i u lice ljubi.
Diži se, carice,
došle su kraljice.
Otvaraj sanduke,
pa dilji jabuke.«

Kad su ušle u kuću i postavile se kako treba, onda »barjaktari« zapjevaju pjesmu, koja odgovara toj kući.

Ako u kući imade jedinak, onda pjevaju:

»Mi ode dođosmo
mi ode dođosmo, Mile,

(Opetuje se)

i ode nam kažu,
da ode imade
jedinak u mame.
Mi ćemo ga ženit
Turkinjom divojkom,
koja nosi dara,
dara tri tovara.
Ded zavedi kolo

(sada »barjaktari« izmijene mjesta, a druge se u kolu okreću)

na smiljevo polje,
da smilja beremo,
smilja i kovilja,
da kralja kitimo,
kralja i kraljicu,
bana i banicu
i dva barjaktara,
dajte nama dara.«

Kad se otpjeva pjesma, domaćica iznosi darove i meće ih u košaru. »Kraljice« izlaze iz dvorišta i putem opet pjevaju onu pjesmu, koja se putem pjeva.

U kući, u kojoj imade djevojaka, pjevaju:

»Mi ode dođosmo
I ode nam kažu,
da ode imade
jedina u mame.
Mi ćemo ju udat
za popova đaka,
koji sitno piše
po orlovom krilu
i po sokolovom.
Ded zavedi kolo...«

(isto kao u gornjoj pjesmi.)

U kući, u kojoj imade udovica, pjevaju:

»Molji Boga, Stano,
da kišica pade,
pa da trava raste,
pa da kokoš pase,
pa da snese jaje,
pa da nama daje.

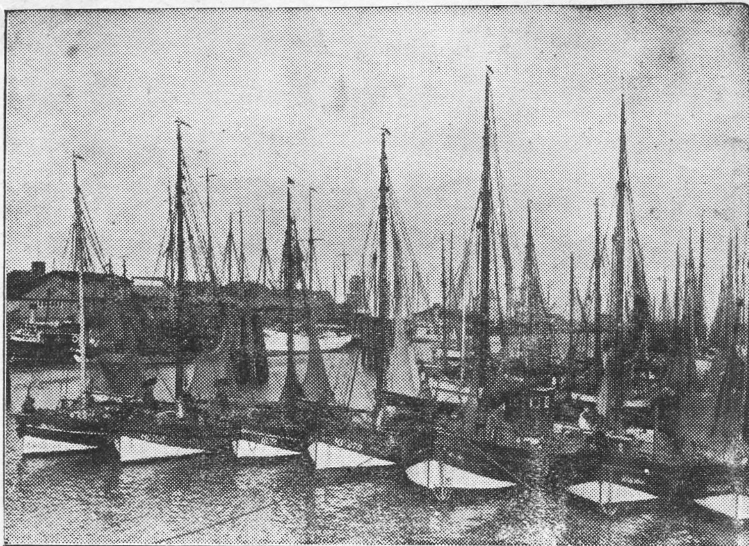
Kod župnika se pjeva:

»U gospodske dvore.
Gospodski dvori
šindrom ograđeni,
zlatom pozlaćeni.

(Svršetak na strani 314.)

Slika lijevo: BAČKE ŠOKICE U LIJEPOJ NARODNOJ NOŠNJI. OVAKO SU OPREMLJENE ZA IZVOĐENJE NARODNOG OBIČAJA „KRALJICE"

RIBARSKI ČAMCI U LUCI

IZAKAKO JE RIBA ULOVLJENA, TREBA JE BRZO PRODATI VELETRGOVCIMA, KOJI JE DALJE PRIPREMAJU I PRODAJU

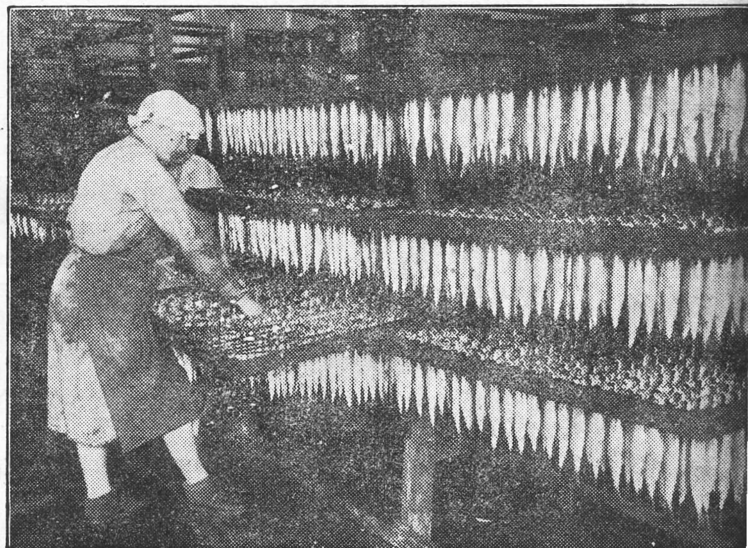
Od mora do kuhinje

Napisao L. Putanec

Sumrak pada. Malo po malo biva tamnije. Zemlja se oblači u noćnu crninu. I dok gotovo polovica ljudi spava slatkim snom, dotle se marljivi ribari daju na posao. U svojim lađama daju se oni na široko more, da prehrane sebe i druge. Njima je to zarada, a drugima hrana. Ima ih uza sve obale, u svim morima. Od Grönlanda sve dolje do vrućeg ekvatora. Uz obale velikih mora, kao i uz našu dalmatinsku obalu i otoke. Teško je ribu uloviti. I kad se ulovi, treba je odmah prodati, da se pojede. Ako je ima veća količina, sprema se, da se ne pokvari. Rad oko pripremanja težak je i treba ga pomno obaviti, da sav posao ne bude uzalud, ako bi se riba pokvarila.

Mnogo se ribe iza lova odmah spakuje u kovčege s ledom, i šalje se brzo vlakovima na veća tržišta po svijetu.

Manje količine ribe odmah iza lova vješaju se i suše. Odatle se riba po potrebi snima i peče. Druge se opet konzerviraju. Prije toga se pomno očiste, urede i stave u limene kutijice. Prijateljima riba, izletnicima i radnicima konzervirana riba dobro dolazi i prija.

KAD SU SLEĐEVI OČIŠĆENI, VJEŠAJU SE NA VJEŠALJKE I ODATLE PO POTREBI UZIMAJU I PEKU

More

Spjevao Branko Klarić

More je vrelo ljepota u azuru dana,
Beskrajna ravnica (ko zastava sjajna).
More brižno čuva u srcu svog stana
Biser života u školjkama tajna.

More je himna zahvale veličini Uma,
Što se u njem snažnim glasovima javi.
Tiho more bez glasa i šuma
Poklanja se smjerno Ljepoti i Slavi.

More je mir oka, što u njemu roni
U izmjeni stalnoj glasova i boja.
More spava, igra, lomi se i zvoni
Darujući nebu sva odličja svoja.

Dolje: KONZERVIRANJE RIBA

CRNI DVORAC

FRANCUSKI NAPISALA M. DELLY — PREVODI ZLATA L. P.

(Nastavak)

»A ako ja to tražim, ako ja to hoću?« upita Stanislav nemirno. »Budućnost mi se otvara puna obećanja i rado ću raditi za vas i za vaše mile, koje također vrlo volim... A je li samo to vaša poteškoća? Imate li dovoljno povjerenja u mene, da biste mi bez straha mogli pružiti svoju ruku?... Bojite li se možda, što sam ja nevjernik i neznalica u vjerskim pitanjima? Ta već sam vam kazao: ja proučavam i tražim pravu svjetlost.«

»Oh, znam i vjerujem!« usklikne Natalija. »Vi ste dobra duša, kojoj bi se mogla povjeriti s potpunim pouzdanjem, a uvjerena sam, da će vam Bog doskora pokloniti i dar svoje vjere. Ali ponavljam vam, ne mogu prihvatiti vašu plemenitu ponudu.«

»Vi biste me dakle radije vidjeli, kako trpim daleko od one, koja je već toliko mjeseci ljupka slika, oko koje kruže sve moje misli, i koja je glavno uporište mojim sanjama u budućnosti. Ne, Natalijo, ne prihvaćam odbijanje, koje se temelji jedino na tom razlogu.«

Ona se nasmiješi i ganuta reče:

»O, kako ste dobar i plemenit!... Ali što će kazati vaš stric?«

»On će prvi odobriti moj izbor, jer pozna vaše odlike. Netom doznam, gdje se nalazi, povjerit ću mu svoju nakanu, te ga zamoliti, da vas isprosi od vaše majke! — gospođe Landies. A vi ćete kazati: da; zar ne, gospođice Natalijo?«

»Da, ako majka ne bude imala ništa protiv tome,« odgovori Natalija sva uzbuđena.

To je bio čas potpune sreće... Ali Stanislav se nije tu mogao dulje zadržavati: morao se vratiti k ostalima i ostaviti onu, koju je već u sebi nazivao svojom zaručnicom, ali koja to još nije bila u očima svijeta.

»Sada više nego ikada želim da — što prije dobijem vijesti o svome stricu,« reče Stanislav... »Kad sam spomenuo vijesti, mogu vam dati najnovije o siromašnoj Julijani: jutros sam bio kod nje, sjedjela je na kućnom pragu i bila je vrlo blijeda, ali nešto jača nego prije.«

»Sirotica! A ipak ne dospijem poći do nje tako često, kako bih željela,« odgovori Natalija. »Inače bih se vrlo rado bavila tom djevojčicom, koja mi je vrlo mila. O, kako je velika bijeda u njezinoj kući! Imali smo pravo: njezina majka pije.«

»To sam odmah pomislio. No čini se, da vrlo voli svoje dijete. Možda bi je baš ta njezina materinska nježnost mogla navesti, da se ostavi te svoje grozne mane, zbog koje njezino jadno dijete sigurno i previše trpi.«

»Da, ali kako sam i previše vezana sa svojim poslovima, nemam vremena, da se za to dovoljno pobrinem... Sve, što mogu, to je, da je katkad na kratko vrijeme posjetim.«

»Kad budete moja životna drugarica, brinut ćemo se zajedno oko toga,« reče Stanislav i nježno se nasmiješi.

Zatim se Nataliji nakloni i udalji — baš u onom času, kad je vitka pojava Mauricija Aubars banula sa obližnjeg puta... Veselo Mauricijevo lice odjednom se smrači te s ponešto oporim glasom reče inžinjeru:

»Baš sam se pitao, kamo ste nestali, gospodine Dugand!«

»Razgovarao sam s gospođicom Landies, gospodine Aubars,« odgovori hladno, ali pristojno Stanislav.

Mauricije namršti čelo, ali ne odgovori. Smireni nastup inžinjera i njegovi kratki odgovori u razgovoru odbijali su ponešto zajedljiva pitanja i razmišljanja Mauricijeva. I čitavog toga popodneva Stanislav nije mogao naći one srdačnosti i onog veselja, koje je obično nalazio u svome prijatelju. No mladi inžinjer nije zbog toga odviše razbijao glavu. U tome je času bio i previše sretan, pa je svaku stvar vidio u jasnijem i ljepšem svijetlu. Ništa na svijetu nije moglo ni za časak istisnuti iz njegove svijesti mili Natalijin lik.

Kao što je Stanislav postigao velike uspjehe u sviranju, tako ih je sada postizavao i kod plesa. A to je u duši Petra Van Hottem pobudilo neobičnu zavist.

»Naš inžinjer osvaja sve gospodične,« reče sa smiješkom gospodin Holker barunici Van Hottem, koja je kraj njega sjedjela. »On je doista vrlo simpatičan mladić, ali i neumoran u poslu. Njegovim nastojanjem tvornica će doskora biti u punoj djelatnosti; i uvjeren sam, da ćemo doskora moći konkurirati i najpoznatijim tvrtkama. Zar nije tako, gospodine Aubars?« nadoda okrenuvši se k Mauriciju, koji je iza plesa otpratio jednu gospođicu na njezino mjesto, pa se svratio k njima.

»Priznajem, da je gospodin Dugand vrlo inteligentan i naobražen,« odgovori Mauricije, ali nevoljko.

»Kakvim to naglaskom govorite! Jeste li možda srditi?« upita Holker.

I pronicave Amerikančeve oči lukavo su ispitivale Mauricijevo lice.

Mladić učini neodređenu kretnju te reče:

»Možda...« Zatim opazi Petra i usklikne: »Ah, Petre, vi ste ovdje! Čini mi se, da večeras niste previše plesali.«

»Ne sviđa mi se ta glupa vježba,« odgovori barun oporo.

Mauricije i Amerikanac pogledali su se ispod oka, jer su dobro znali, da je Petar vrlo slab plesač.

Desno:
IZ DOBA ROMANTIKE
Foto Ufa

»Ali zato vaš inžinjer nije niti jedan časak prestao plesati!« nadoda barun s nekom srdžbom i prijezirom. »Čini mi se, da je plesao sa svima gospođicama i gospođama, koje se ovdje nalaze.«

»To je doista posebna hrabrost, jer između njih ima mnogo, za koje se ne može reći, da nisu nikakve plesačice, a neke su vrlo malo inteligentne i nimalo prijatne,« reče Amerikanac kroz smijeh. »Jedino nije zamolio za ples Šarlotu. Eh, eh! I gospodin Dugand je ponešto samoljuban! Kad sam ga upitao, zašto pravi taj izuzetak, mirno mi je odgovorio: — Poznavajući ideje gospođice Ravines nisam htio da joj dosađujem niti da ih ponizim time, što bi plesala s jednim podstavljenim; a mogla bi me i odbiti. — Naravno ja sam se tome protivio i pokušao sam opravdati gospođicu Šarlotu, ali on me je prekinuo i rekao: — Znam ja, da ona baš tako misli!«

»Ima i pravo!« upadne Petar. »Kad bi svi radili kao ona, ne bismo vidjeli tog inžinjerčića, koji je došao Bog znade odakle, kako se kočoperi po ovim otmjenim salonima...«

»Što govorite, barune! Nije on bilo tko! Vlada se najotmjenije!« odvrati gospodin Holker. »A vi dobro znate, da je otmjenost prirođena vrlo malenom broju ljudi i da je uvijek treba cijeniti... Ali šta je vama, gospodine Aubars?« upita Amerikanac Mauricija.

Baš se u taj tren Mauricije udario rukom po čelu i rekao:

»Znate li vi, da već odavna razmišljam, na koga me podsjeća gospodin Dugand — i napokon sam se dosjetio! On vam na neobičan način sliči nekim slikama, koje sam vidio u dvorcu Saillesa! Posve sam siguran! Sliči na neke članove te vojvodske obitelji.«

Petar prasne u glasan smijeh te reče:

»To je divno! Vi ste dakle našli neku sličnost! Ha, ha, ha... Što veliš na to, mamice?«

Barunica je mahala lepezom pred svojim licem, koje je odjednom postalo blijedo kao lješina; ali odgovori s uobičajenim mirom:

»To je iluzija, gospodine Aubars! Jednostavna iluzija! Ja već godinama živim između tih slika i nisam nikada našla tu sličnost, o kojoj vi govorite... Petre, pozovi onoga podvornika, koji onamo prolazi sa sladoledom: žedna sam, pa bih htjela nešto uzeti...«

VII. OTKRIVENJA

Naslonjen na svoj pisaći stol Stanislav je čitao pismo, kojemu je pisao Petar Landies. Njih dvojica su se često dopisivala i to vrlo drugarski. Ponekad su u pismima raspravljali razna filozofska pitanja. Stanislav je katkad iznosio svoje sumnje u jednom ili drugom pitanju, a Petar mu ih je rasvjetljivao zrakama teologijskih nauka. Uza svu razliku po godinama — mladi budući svećenik bio je u mnogo slučajeva savjetnik Stanislava Duganda, vrlo umiljati savjetnik.

Stanislav je odložio pročitano pismo i njegova misao prijeđe od brata na sestru, koju je on već smatrao za svoju zaručnicu.

Bio je siguran, da će gospođa Landies rado dati svoj pristanak, pogotovu ako bude vidjela, da će taj brak biti sreća za njezinu kćer. No on se žurio, da sve to brzo prođe, pa da svima može kazati: »Ovo je moja zaručnica!«... Tada bi se Natalija vratila u Pau, jer on ne želi, da se i dalje muči u sadašnjem namještenju i to uz onakve neprilike. A vjenčanje bi uslijedilo bez zatezanja. Kućica, u kojoj je on stanovao i koja se nalazila blizu tvornice, bila je dovoljno velika, da bi primila čitavu obitelj. On bi za svoju Nataliju pripravio čedno i milo gnijezdo te bi se zauvijek oprostio od onih žalosnih satova samoće.

Ali gdje da nađe staroga gospodina Duganda? Niti toga dana nije dobio nikakve vijesti!

Stanislav pogleda kroz prozor. Toga je jutra nemilo pljuštala kiša te je veliko dvorište tvornice bilo prepuno kišnih mlaka.

(Nastavit će se.)

Pjesme hrvatskih sveučilištaraca

Hrvatski sveučištarci — to su patnici svjetskoga glasa. I po njima će Zagreb doći do slave (dr A. Trumbić).

Pred kratko vrijeme izašla je knjiga »Lirika hrvatskih sveučilištaraca«. Okupljeni su tu većinom mlađi hrvatski studenti. Knjiga je ne samo značajan nego i vrlo utješan dokumenat za svakoga, koji znade, što znače ti današnji hrvatski studenti. Zastupana su 23 pjesnika sa 137 pjesama.

Već je g. 1934. »Omladinska knjižnica« izdala zbirku »Lirika grude«, koja je u stihovima nekoliko mlađih hrvatskih pjesnika pokazala povezanost najmlađih sa zemljom, sa selom. Prošle su godine hrvatski sveučilištarci, okupljeni u Sveučilišnom Pododboru Matice Hrvatske, dali prvo svoje izdanje — »Almanah hrvatskih sveučilištaraca«. Taj prvi zajednički istup hrvatskih sveučilištaraca primljen je toplo i srdačno. Sada se pojavila i antologija »L i r i k a h r v a t s k i h s v e u č i l i š t a r a c a«, da u času, kad se o hrvatskim sveučilištarcima znala čuti i nepovoljna riječ, pruži dokaz solidnosti i plemenitih nastojanja vrijednih studenata. Ona nije nastala kao odraz neke mode i želje, toliko da se nešto dade. Iz nje govore duboko osjetljive pjesničke duše, na kojima se odrazuju svi momenti hrvatskog narodnog života. Ona će kao takav dokumenat trajno ostati i čitati se.

U zbirci su objavljeni radovi pjesnika, koji još nisu izdali posebnih zbirki. Većina je pjesama objavljena u »Luči«, »Omladini«, »Hrvatskoj Prosvjeti«, »Obitelji« i drugdje. Eliminiravši uzore, pod utjecajem kojih se više ili manje svi razvijaju — a ko ih nema? — sadržaj ove zbirke govori o nesumnjivim pjesničkim talentima.

Osim u nekim pjesmama (kao na pr. »Njima« od Vitkovića, »Gospodo, periferija zove« od Malčića) osjećaji su izneseni diskretno, nenametljivo. Omladina, kojoj se prigovaralo da premalo proživljuje socijalna pitanja svoga naroda, baš ovom zbirkom je pokazala da tako usko povezuje rodoljubne i socijalne probleme svoje okoline. Hrvatski sveučilištarci shvaćaju narod kao organsku cjelinu i osjećaju za sve njegove slojeve, a najviše za one, koji su najpotrebniji. Žalost kum Ivana (u Cerinićevoj pjesmi), što mora umrijeti, ostaviti zemlju, a »moga bi još kopat i maškinat«; tuga za mladeži, koja seli (u Roccovoj pjesmi »Oproštaj s našom mladosti«); simpatični likovi iz naroda prikazani u pismima sa sela ili opet elegijska čežnja za selom povezali su u sebi duboku ljubav mladih pjesnika prema selu — prema cijelom narodu, koji pati najviše stoga, što znade, da bi mu trebalo i moglo biti bolje, ali... Ljubav prema socijalno potlačenim i periferiji opjevana je meko i s bolju. Ni te pjesme nisu nimalo grube, kako se često misli, da mora biti socijalna pjesma. A baš iz tih socijalnih pjesama znade prodrijeti nova, vedra misao (»Gospodo, periferija zove!«).

Štambakova »Student piše Villonu« gorko se doimlje i crta grubu bijedu studentskog života. U pjesmu nije unesen elemenat mladosti, koja i slične prilike može i vedrije izraziti.

Vutuceva pjesma »Umorni koraci« podsjeća na psalam te s nekoliko drugih kao »Bol u svitanje« (M. Andrijašević), »Hvala« (V. Korsky), »Zapis« (B. Fučić) i dr. zastupa religiozni dio u zbirci. Religiozni sadržaj stihova je odraz katoličke duše, a ne samo estetski ukras. Lijep broj pjesnika ove zbirke članovi su katoličkih akademskih društava (»Domagoj«, »Kongregacije Akademičara« i »Križarskog društva »Mahnić«), što pokazuje da se duhovna elita hrvatskih akademičara okuplja dobrim dijelom oko katoličkih društava.

Ne znam, kojim je slučajem ušla u zbirku i Mežnarićeva »Žudnje i jedno nemirno veče«, ali ona po vrijednosti ni po sadržaju nije u skladu s ostalim sadržajem zbirke.

U antologiji su se javile i tri studentice i to: V. Korsky i M. Škarić dobrim refleksivnim stihovima i M. Vrkljan, koja piše lijepe pjesme u prozi.

Po saradnicima zbirke zastupani su svi hrvatski krajevi, a uredio je i popratio vrlo dobrim predgovorom sveučilištarac Marko Čović, rodom Bunjevac.

Tako je zbirka poprimila posve studentski karakter. Urednikovo suživljavanje s problemima samih pjesnika čini, da mu kod uređivanja zbirke ne izmakne štošta, što bi drugome moglo ostati nezapaženo. U zbirci se nalazi i nekoliko uspjelih pjesama muslimanskog pjesnika Ismeta Žunića.

Zbirka »Lirika hrvatskih sveučilištaraca« je prvi pojav svoje vrste uopće u hrvatskoj književnosti. Poduzetnost Sveučilišnog Pododbora Matice Hrvatske pohvalna je. S obzirom na to i na vrijednost same antologije knjiga zaslužuje osobitu pažnju i preporuku. Izdanje je ukusno opremljeno i dobije se kod Matice Hrvatske, Matičina ul. 2. uz cijenu: broširano 20, a uvezano 30 Din.

K. M o s k a t e l o

»Kraljice«

(Svršetak sa strane 310.)

Po njima se šeće
Gospodin plebanuš (župnik),
pa izbira ružu,
na oltar nosiva
misu govoriva.«

Na kraju svake pjesme pjeva se »ded zavedi kolo...«, kao što smo u prvoj pjesmi rekli. Osim toga svaki se stih opetuje, i dodaje mu se pripjev »Mile«.

Kad su obredale sve kuće, onda se vraćaju »mladinoj« kući i podijele darove, tako da svaka dobije jednaki dio.

Uveče već cijelo znade, koje su najviše dobile i prema tome zaključuju, da su te godine one bile najbolje, i te se djevojke onda s pravom ponose i diče, jer su one odnijele pobjedu za tu godinu.

Dobar tek

Rezanci s grisom (krupicom). Umijesi tijesto za rezance kao obično, nareži rezance i kuhaj ih u slanoj vodi. Onda ih ocijedi i polij hladnom vodom. Na masti prži u šerpi gris (krupicu), posoli i uspi u to skuhane rezance, promiješaj te turi u pečenjaru, da se prepeku.

Cvjetača sa paprikom. U vodu, u kojoj se kuhala cvjetača, metni 2 do 3 pirjane rajčice i vrhnja, u koje si prije umiješala malo brašna, pa zapapri crvenom paprikom i kuhaj, da bude dobar umak. Kad je umak dobro prokuhan, procijedi ga te u nju metni napola skuhanu cvjetaču i kuhaj je, dok ne bude potpuno skuhana.

Varivo od graška. Očišćeni grašak metni kuhati u mrzlu vodu. Kad je kuhan, načini zapržak iz masti (ili (maslaca) i brašna, dodaj dosta nasjeckanog zelenog peršina, uspi grašak, posoli i zasladi te još neko vrijeme kuhaj.

Odresci na zelenju. Stuci govedske odreske, posoli ih, napraši brašnom i prepeci naglo na masti. U posebnoj šerpi pirjaj razno zelenje pa na to metni odreske i pirjaj sve skupa. Podlijevaj vinom, dok odresci ne postanu mekani. Onda sve poslaži na zdjelu i polij procijeđenim umakom.

Francuski odresci. Govedske odreske stuci, popapri i peci naglo 20 minuta s obiju strana na masti. Zatim ih posoli, stavi na zdjelu, podlij umakom, ukrasi zelenim graškom, krastavcima i pirjanim lukom. Nosi brzo na stol. S. A.

Kućni savjeti

Kako se ljeti čuva svježe meso? Da se meso uzdrži svježim barem 2 do 3 dana, treba uzeti široki zemljani lonac, pa se na dno lonca naspe odebeo sloj drvenog ugljena. Na ugljen se složi lanena krpa, a na krpu sloj kuhinjske soli; a istom na ovu metne se meso. Sad se opet meso čvrsto pokrije čistom krpom, a na ovu dolazi sloj ugljena. Lonac se pokrije poklopcem, obavije krpom, koja je namočena u slanoj vodi. Napokon se lonac s mesom stavi u podrum ili na drugo hladno i tamno mjesto. Tako spravljeno svježe meso može se održati 2 do 3 dana. Samo valja paziti da meso ne dođe u dodir s ugljenom.

Drugi način, da meso sačuvamo svježe jest, da ga zamotamo u lišće od salate. Salatu ćemo prije toga zamočiti u vodu, kojoj smo dodali nekoliko kapi limunovog soka. Ili: meso se posoli i metne u zemljanu posudu. Pokrije se čistom krpom, namočenom u jakom octu. Tako spravljeno meso može stajati ljeti dan-dva, a ne će se pokvariti.

Povenuto povrće. Ako ga na ¼ sata metnemo u mlaku, a zatim na ½ sata u mrzlu vodu, onda će povenuto povrće doći k sebi. Još je bolje ako u vodu metnemo krišku limuna.

Tvrda i meka voda. Svaka domaćica znade, ili je barem čula, da nije svaka voda jednaka za pranje rublja. Ona znade, da se s potočnom vodom ili kišnicom lakše pere rublje nego li s bunaricom. Sve to znadu domaćice, ali ne znaju uzrok tome. One ne znaju zašto je jedna tvrda, a druga meka. Kemičari to dobro znadu i vele, da je ona voda meka, u kojoj nema ništa, ili u kojoj ima sasvim malo rudnih sastojina. Za tvrdu vodu vele, da u njoj ima puno krečne i magnezijske soli. Kišnica, snježnica, rosulja ili ledna voda, koja je pala iz zraka, čista je od rudnih sastojina; ona je dakle meka. Isto je tako meka riječna, potočna i morska voda, jer i u toj ima posve malo rudnih sastojina. Ali kad ta voda propane u zemlju, onda ona prolazeći kroz zemlju rastopi i prima razne rudne soli. Ponovo izlazeći iz zemlje kao vrelo ili kao bunarica obično postane tvrdom. Takva je voda ugodna za piće, ali nije laka za pranje.

Kako se čisti bijelo krzno? Kupi fine alabastrove sadre, pospi ju po krznu tako, da ju uzmogneš rukom utisnuti među dlačice krzna. Sad ostavi krzno na miru 2—3 sata. Zatim ga dobro izlupaj tankim štapićem, da ispane sva sadra. Kad to radiš, moraš imati ruke posve suhe, inače bi mogao vlažnim rukama oštetiti krzno.

Upotreba brašna. Brašno za zapržak, za razne umake, kruh i posne juhe mora biti glatko, a ne oštro. Inače za kolače i drugu kuhanu tjesteninu treba upotrebiti oštro brašno, koje je mljeveno kao sitna krupica.

Da se ne osuši salama. Kad se salama i svaka druga vrsta kobasice odreže, lako se suši. Da se to ne dogodi, treba odrezano mjesto namazati mašću, ili zaviti staniolom, te ostaviti na hladnom mjestu. I. S.

Kuhinjski kalendar

Svibanj Nedjelja **28**	Objed: Juha od jetara. Rostbef s makaronima. Savijača s trešnjama. Večera: Salama s kruhom i čaj.
Ponedj. **29**	Objed: Juha od graška. Jastučići s pekmezom. Večera: Šunka s jajima.
Utorak **30**	Objed: Juha od krumpira. Faširani odresci sa špinatom. Večera: Cvjetača s paprikom.
Srijeda **31**	Objed: Juha od kiselice. Rezanci s grisom. Večera: Kruh s maslacem i kakao.
Lipanj Četvrtak **1**	Objed: Juha od cvjetače. Francuski odresci. Trešnje. Večera: Makaroni s rajčicama.
Petak **2**	Objed: Juha od celera. Drobljenac s kompotom od trešanja. Večera: Krumpiri s jajima.
Subota **3**	Objed: Juha od šparge. Odresci na zelenju s rižom. Večera: Jaja s kobasom.
Nedjelja **4**	Objed: Juha s narezanim palačinkama. Govedina obložena rižom i zelenjem. Kolač od jagoda. Večera: Makaroni s mesom.
Ponedj. **5**	Objed: Proljetna juha. (Recept u prošlom broju.) Teleća jetra i špinat s vrhnjem. Večera: Omlet.
Utorak **6**	Objed: Prežgana juha. Pečeni mladi krumpiri sa salatom. Trešnje. Večera: Šparga s vrhnjem.

Pleteni kostim

Ovaj je kostim cijeli pleten od modre vune, plete se jersey naime tako, da je s prave strane pleteno sve pravo, a s krive sve krivo. Kaputić je ukrašen bijelim kačkanim plastronom. Modra pletena kravata se veže ispod vrata. Sa svake strane kaputića smješten je po jedan kosi džepić s gornje strane opkačkan bijelim štapićima. Isto je tako i rukav na kraju ukrašen.

Potrebno nam je 750 grama peteronitne modre vune i 50 grama bijele vune.

Pletemo sve jersey: jedan red pravo, jedan red krivo. — U radnju dolaze i lančasti štapići, koji se rade ovako: Ubodemo kačkalicu u očicu lančića ili rupu od prijašnjeg reda, prebacimo nit, provučemo, nametnemo, provučemo kroz prvu očicu na kačkalici, prebacimo nit, provučemo kroz obadvije očice na kačkalici.

SUKNJA, sprijeda ili straga. Počnemo odozdo. Načinimo oko 210 očica. Pletemo ih jedamput. Umetnemo komadić bijelog konca u 63 očicu od početka i 63 od kraja. S tim nitima smo označili, gdje ćemo raditi oduzimanja sve do svršetka suknje.

Prvi red oduzimanja. Ova oduzimanja se prave u svakom 7 redu, kako slijedi: Jedamput pletemo zajedno 2 očice, koje su ispred bijelog konca, a jedamput 2 očice, koje su iza bijelog konca. Šest slijedećih redova radimo ravno bez oduzimanja. Tako sužujemo dio *a* i *b*.

Drugi red oduzimanja. Kad smo ispleli 6 redova, pletemo 7 ovako: Pletemo do bijelog konca, iza njega dvije očice zajedno, onda pletemo obično dalje — tek 2 očice ispred bijelog konca pletemo zajedno. Tako sužujemo srednji dio suknje.

Ta oduzimanja radimo izmjenično, u svakom 7. redu, sve do 73 cm visine. Onda završimo sve očice.

Drugi dio suknje radimo isto tako.

KAPUTIĆ. Prednji desni dio. — Počnemo odozdo. Načinimo 66 očica od modre vune. Sa strane, koja dođe pod ruku, pravimo oduzimanja svakih 8 redova do 13 cm visine. S drugog kraja radimo posve ravno. Prvu rupicu napravimo 10 cm odozdo tako: Tri prve očice pletemo, 5 očica završimo. U slijedećem redu napravimo tih 5 očica iznova. Drugu rupicu napravimo 5 cm iznad one prve. Dalje radimo ravno, sve dok nemamo 18 cm. S drugog kraja, koji dođe ispod ruke, kad smo ispleli 13 cm u svemu, počnemo u svakom 5 redu dodavati po 1 očicu (vidi shemu).

Izrez oko vrata. Kad imamo 18 cm u svemu, oko 3 cm iznad gornje rupice počnemo oduzimanja. U svakom 6. redu pletemo prve dvije očice zajedno. Tako sve do ramenica.

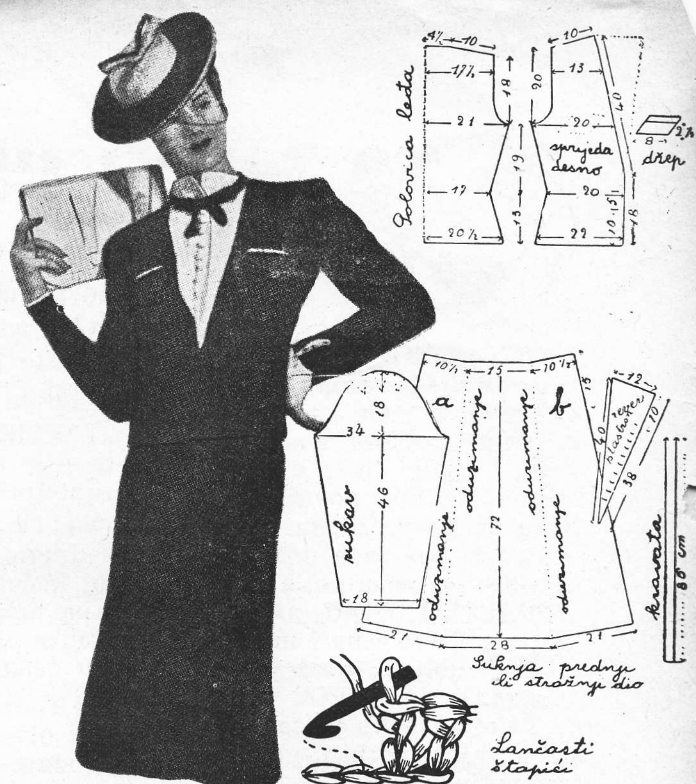
Izrez oko ruke. Izrez ćemo započeti 19 cm iznad pojasa, t. j. 32 cm od početka. U svakom 2. redu oduzimamo redom: 6 očica, 4 očice, 3 očice, 3 očice, 2 očice, 2 očice, četiri puta po 1 očicu. Dalje ravno, tako da cijeli izrez za ruku bude 20 cm visok (vidi shemu). Očice, koje ostaju, završimo u 5 puta.

Prednja lijeva strana. Pletemo isto kao i desnu stranu, ali vis-a-vis i bez rupica.

LEĐA. Načinimo 123 očice. Sa svake strane u svakom 8 redu oduzimamo po 1 očicu. Tako sve, dok nemamo 13 cm u svemu. Dalje opet u svakom 6 redu dodajemo po 1 očicu. Kad imamo u svemu 32 cm, počet ćemo raditi izrez za rukav. Sa svake strane oduzimamo u svakom drugom redu: 4 očice, 3 očice, 2 očice, 2 očice, četiri puta po 1 očicu. Preostale očice pletemo ravno, dok ne bude cijeli izrez 18 cm dugačak (vidi shemu). Sa svake strane ćemo za naramenice oduzeti u tri puta očice tako, da su naramenice 10 cm široke. Očice, koje su nam ostale, završimo ujedamput.

Desni džep. Načinimo 24 očice od modre vune. Radimo 10 redova jersey, s desne strane dodajemo po 1 očicu u svakom drugom redu, a s lijeve strane oduzimamo po 1 očicu u svakom drugom redu. Na vrhu načinimo jedan red lančastih štapića od bijele vune. — Načinimo još jedan takav džep, ali vis-à-vis prvome.

Reveri i desni plastron. Započnemo odozgo. Radimo s bijelom vunom. Načinimo 12 cm dugačak lančić. Radimo lančaste štapiće. S jednog kraja radimo ravno kroz 38 cm. Prvu rupicu načinimo 10 cm od početka radnje. — Za rupicu radimo 2 očice u zrak, preskočimo 2 rupice prošlog reda. Iza prve rupice radimo na svaka 2½ cm još 9 rupica. — S druge strane oduzi-

mamo po 1 štapić tako često, kako to zahtijeva izrez prednjeg dijela kaputića. — S onog kraja, s kojega je ravan plastron, mora biti dugačak 38 cm (vidi shemu). — Drugi dio plastrona načinimo jednako kao prvi, samo bez rupica.

RUKAVI. Započnemo odozdo Načinimo 54 očice modrom vunom. Radimo jersey 46 cm duljine. U svakom 8. redu dodajemo po 1 očicu sa svakog kraja. Sada oduzimamo sa svake strane: 5 očica, 3 očice, 2 očice, onda 1 očicu, ravnamo se po kroju, dok nemamo u svemu 64 cm duljine. Onda sve očice završimo.

KRAVATA. Načinimo 6 očica od modre vune i radimo 86 cm dugačku vrpcu, onda završimo očice.

UKRAS NA DESNOM RUKAVU. Na dnu rukava i s lijeve strane 7 cm daleko od ruba napravimo 2 reda lančastih štapića od bijele vune. U svakom redu dodamo po 1 štapić na mjestu, gdje zakreće od ruba rukava prema unutra. Isto načinimo i na drugom rukavu.

Devet malih gumbića opkačkamo bijelom vunom.

Suknju sašijemo s obje strane, ali s jedne ostavimo gore 15 cm, što zakapčamo, da lakše poslije oblačimo.

Bluzu sašijemo, gdje je potrebno. Kravatu prišijemo ostraga, plastron točno smjestimo i prišijemo. Rubove suknje i kaputića opkačkamo modrom vunom.

Z. L. P.

Mali Toma u balonu

Prema istoimenom romanu Mark Twaina — *Slike i tekst od M. Fučića*

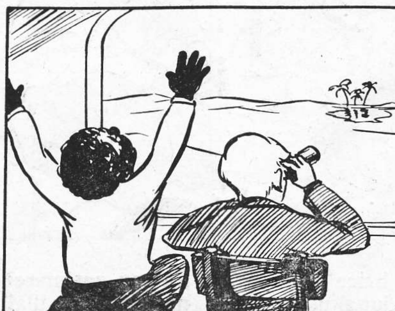

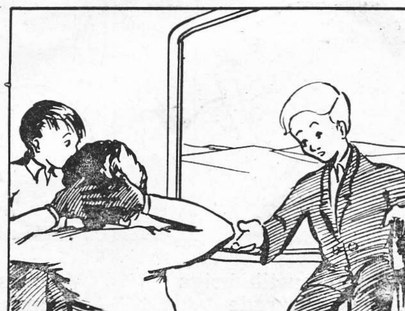
67. »Ali, gle, kako su im sablje krasne! Huck, znaš li što! Uzmimo svaki po jednu!« »Odlična misao! Ponesimo i ovaj kovčežić, Tome. To njima i onako ne će više trebati.«

68. »Tko zna, od čega su umrli ti jadni ljudi. Možda od koje pošasti, možda od gladi?...« »Nemoguće, jer bi ih u tom slučaju proždrle pustinjske zvijeri.« »Čudno je to i tajanstveno. Otiđimo odavde, Tome!«

69. »Dečki, ja mislim, da bismo ove stvari morali vratiti njihovim mrtvim vlasnicima.« »Ali, nikako!! U pustinji ima više razbojnika nego buha na psu iz Tunguzije, i ti bi razbojnici mogli vrlo lako ukrasti ovo blago. Mi bismo ih dakle uveli u napast. Bilo bi najbolje da smo s v e uzeli, jer tada razbojnici ne bi uopće bili u mogućnosti da sagriješe protiv 7. Zapovijedi.« Ali sada je nastalo novo pitanje: nije bilo vode.

70. »Uh, uh. Crkneš od žeđi. Vode ne budeš u bačva ni kapac kapčice.« »E, onda nema druge, nego moramo gledati na sve strane, dok ne opazimo kakvu oazu ili jezero.«

71. »Jezero!« »Voda! Hura! Spašeni smo!« »Hio, balona, brzo balona, požuriš do jezera!«

72. »Uh, to bilo prikazanje!« vrisne Jim. Jezero je na zagonetan način iščezlo. »Dečki, to uopće nije bilo jezero, nego fata morgana. To je slika, varka, koja nastaje u užarenom zraku.«

(Nastavit će se.)

ZA ŠALU I SMIJEH!...

NEZGODNO. Mala Nadica u svojoj obijesti razbila vazu i sada treba da bude kažnjena. Na njezin užas otvore se u tom času vrata i njezin drug u igri, susjedov Željko, poviri unutra. Nada zaviče na njega:

»Što si baš sada došao? Zar ne vidiš, da imam posla?«

PRALJA U GORI. »Ah! Prekrasnog li vremena i mjesta za sušenje rublja...«

POSLOVNA TAJNA. Vatrogasac: »A kako je nastao požar u vašoj tvornici, gospodine ravnatelju?«

Ravnatelj: »To vam na žalost ne mogu kazati.«

Vatrogasac: »Aha... razumijem! Poslovna tajna!«

SAMO TOČNO. Ona: »Ideš? A kad ćeš opet kući doći?«

On: »Čim mi se prohtije!«

Ona: »Dobro. Ali nikako ne kasnije!«

DOVITLJIV KAVANAR. (Sadržaj plakata) »Ne prigovaraj kavi! Pomisli na to, da ćeš jednoga dana i ti postati slab i star!«

TREBA VREMENA. A: »A na onih sto dinara, što sam ti ih pozajmio, zar si već zaboravio?«

B: »Još nisam. Moraš mi pustiti vremena za to!«

SLUČAJNO. »Molim, to je vagon za nepušače.«

»Ja sam nepušač.«

»Zašto onda pušite?«

»Tako, slučajno.«

TAKTIKA. Milić: »Šta ti je? Šta si se tako uzvrpoljio, dragi prijatelju?«

Vilić: »Ah, dođi, pređimo na drugu stranu ulice. Eno ide moj kućni liječnik. Ne bih htio da me primijeti, jer bi se veoma ražalostio, pošto nisam već godinu dana bio kod njega.«

NIJE RAZUMIO. U kazalištu sjede dvije dame i ne pazeći na događaje na pozornici međusobno se razgovaraju na sav glas. Neki gospodin će oštro:

»Oprostite, moje dame, ali ja ne razumijem ni riječi!«

»Nije ni važno da razumijete,« uvrijeđeno će starija dama, »mi i tako razgovaramo o privatnim poslovima.«

SLATKE RIJEČI. »Je li zbilja istina, da sam ja prvi muškarac, u koga si se zaljubila?«

»Da, zlato moje. Ti si prvi i najelegantniji.«

JEDNA ŠKOTSKA. Ulazi Škot u jedan američki brzojavni ured i upita, koliko stoji brzojav. Nakon što mu je činovnik razjasnio, koliko mora za svaku riječ platiti, nadoda, da je ime besplatno. Škot se malo zamisli, a onda izvali:

»Smijat ćete se, gospodine, ja sam Indijanac, a zovem se »Dolazim - tek - sutra - u - jutro.«

STARI LISAC. Ona: »Ako te dakle odbijem i ne postanem tvojom ženom, hoćeš li se ubiti?«

On: »Da, draga moja. Ja uvijek tako postupam.«

IZVRSNO. »No, kako si prošao na ispitu?«

»Izvrsno! Na sveopći zahtjev morat ću ga čak i ponoviti.«

PREPOZNAO GA. »Gospon šef, gospon šef, hote brzo na telefon. Jen vaš prijatelj vas zove.«

»A otkuda ti znaš, da je to moj prijatelj?«

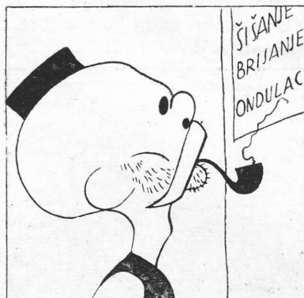
»Joj na, dragi gosponček, pa kak ne bi znal, kad je tak jasno rekel: Je si li ti to stari magarče?!...«

LJUBOMORA. Dragec: »Tata, ako mi daš dinar, reći ću ti, šta je ovaj gospodin rekao prije podne mamici.«

Otac (uzrujano): »Na, evo ti dinar. Što je rekao?«

Tatek: »Rekao je: Imate li ponošena odijela, milostiva?«

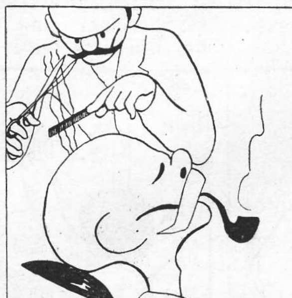
Dobrijan u brijačnici

Usred pustih briga
i teškoga rada
narasla je čiki
Dobrijanu brada.

Veseli se brica
dičnomu junaku,
sapunom ga maže
i skida mu dlaku.

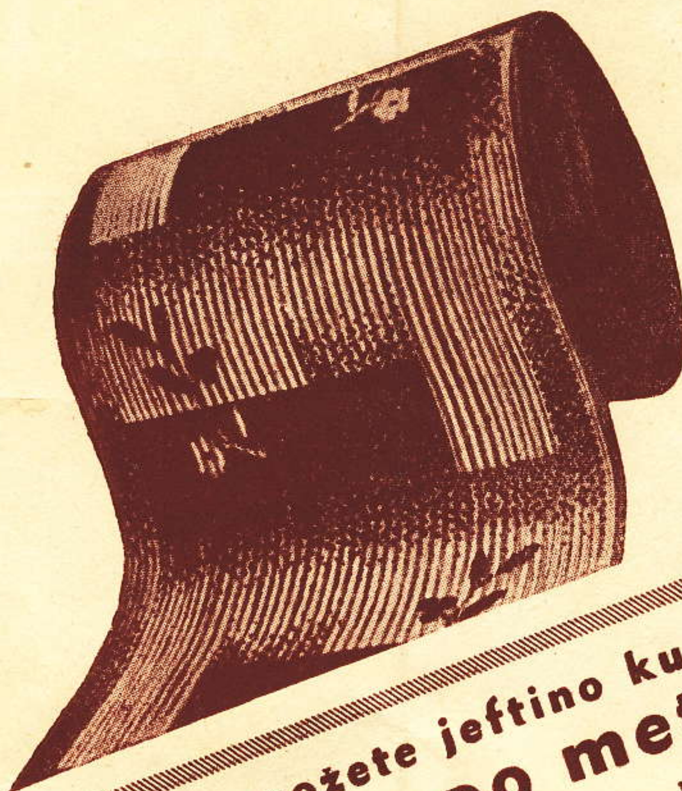

Pa mu zatim reže
na glavi tri dlake,
da mu ravno stoje
i budu jednake.

Al istom na koncu
nasta prava strka:
zapali se vršak
junačkoga brka!

Ilustrovani tjednik „Obitelj" stoji 3 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

Izvan Zagreba šaljemo besplatan katalog!

Sada možete jeftino kupiti
sagove po metru

Čvrsta špaga	širina 60 do 90 cm, razne boje i uzorci, metar od Din	12.- do 22.-
Briselska špaga	širina 63 do 90 cm, razne boje i uzorci, metar od Din	21.- do 55.-
Vuneni bukle	širina 70 do 90 cm, razne boje i uzorci, metar od Din	75.- do 135.-
Kokos sagovi	širina 70 do 120 cm, naravni ili bojadisani, metar od Din	44.- do. 84.-
Linoleum sagovi	širina 70 do 200 cm, moderno uzorkovani, metar od Din	38.- do 90.-

Ove cijene vrijede samo 14 dana!

R o b n a k u ć a

Kastner i Öhler

Z a g r e b, I l i c a 4 i 6